

Dagthema: 'Vorm en inhoud'

Overweging 22 oktober 2017 – Jan Meijer

Lector: Nanne Eeckhoudt

*“... Voordat een druif geoogst kan worden
is er inzet en uitvoerend werk nodig en vervolgens ook toewijding
om tot een mooie wijn te komen.
Die kan weer in een vorm gegoten worden waar ook een ziel in zit.
De bodem van de fles.
De fundering ...”*

Eerste lezing: Matheus 12: 1-8

Tweede lezing: Hebreëën 9: 8-10

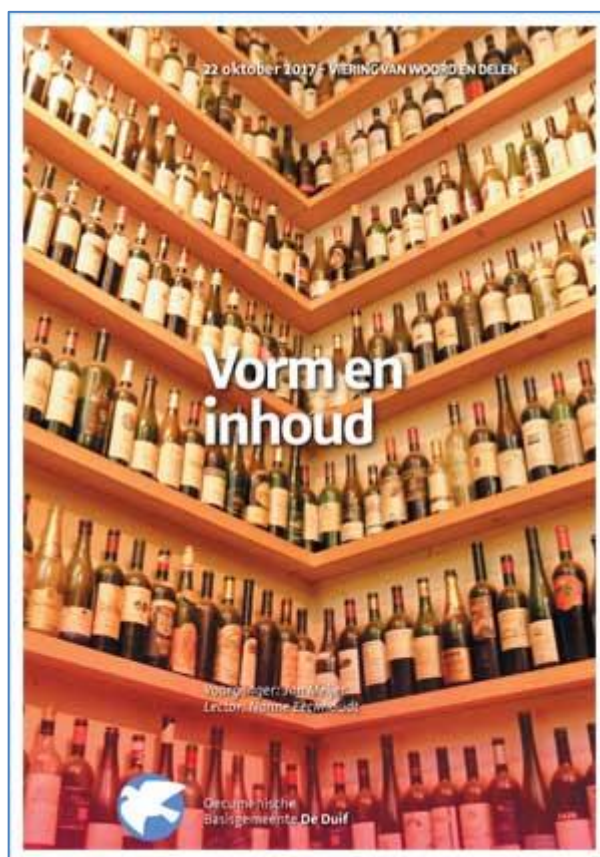
Opening

Kijk naar deze dag
Kijk naar deze dag, want hij is leven, kern
van leven,
Zijn korte bestaan bergt alle werkelijkheid
en waarheden
van het leven, de vreugde van groeien.
De tover van handelen, de glorie van macht.
Want gisteren is slechts een herinnering
en morgen slechts een visie.
Maar een goed geleefd vandaag
maakt elk gisteren een herinnering van
geluk
en elke morgen een visie van vertrouwen.
Kijk daarom naar deze dag!

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
In mijn letters staat geschreven
dat alleen de geest doet leven.
Licht en adem is de geest.
Daarom ben ik neergeschreven:
dat je zonder angst zult leven
wat je leest.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
Wou je leven met zovelen,
hier op aarde, moet je delen:
licht en adem, geld en goed.
Wie maar leeft om meer te krijgen
die zal sterven aan zijn eigen
overvloed.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
Mozes heeft de weg gewezen,
hoor de woorden der profeten:
licht en adem zal er zijn.
Als je mens wordt zoals Jezus.
Liefde als een mens aanwezig,
wijn van liefde, brood des levens, zoals hij.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.-
Niemand weet hoe jij moet leven,
nergens staat het opgeschreven,
liefde tegen liefdespijn,
vriendschap tegen duizend vrezen,
zoet dat bitter kan genezen,
mens voor mensen, recht en vrede,
licht en adem, heel veel leven,
mag je zijn.

Vrouw, waar is je broer?
mens, waar is je zusje?
't Meeste van een mensenleven
wordt het minste opgeschreven:
hoe zij trouw zijn aan elkaar.
Lijden, sterven, liefde leren,
zouden wij dat ook proberen,
werd het waar.

Welkom en inleiding

Een hele goede morgen en welkom bij deze viering in de Duif. Hier ben je en blijf je altijd welkom. Hoe vaak je hier ook komt, wat je achtergrond ook is en waar je vandaan komt. Iedere week komen we hier bij elkaar in onze zoektocht naar elkaar, het leven zoals Jezus bedoelde en de overeenkomsten in ieders geloof. In de hoop elkaar te begrijpen en onze verschillen die er zijn te accepteren.

Welkom in deze mooie ruimte en welkom bij deze viering.

Burgervaderschap

De voorbereiding begon ik met een thema. Dat thema is ontstaan door en na het overlijden van Eberhard van der Laan en alle reacties en herinneringen als gevolg daarvan. Het

vormgeven van het Burgervaderschap en het daar op geheel eigen wijze inhoud aan geven. In plaats van standaard te voldoen aan de algemene beeldvorming zoals een burgermeester hoort te zijn. Omgaan met de regels vanuit zijn eigen gevoel voor rechtvaardigheid en daarmee respect te verdienen van voor en tegenstander.

Als rechtvaardigheid niet in een vorm of rechtsvorm kan passen dan moet rechtvaardigheid zelf de vorm zijn. Met hetzelfde gemak vervang je rechtvaardigheid in deze zin door liefde. Als liefde niet in een vorm of liefdesvorm kan passen dan moet liefde zelf de vorm zijn.

In de vorm van onze viering wordt het oecumenisch leesrooster gehanteerd. Maar aangezien ik de omgekeerde volgorde bewandel, heb ik met instemming van onze liturgiegroep de teksten die vandaag in het boekje staan als uitgangspunt genomen.

Stef Bos

In Matheus 12 lezen we de visie van Jezus en de mening van de farizeeën over hoe de sabbat mag of moet worden vormgegeven. En wat daar aan goed of fout zou zijn.

Vorm of inhoud.

Uit de Lezing in Hebreëen gaat over regels die in de loop van de tijd veranderen van vorm en inhoud. Het gaat om de afspraken met God zoals wij geloven, denken of menen te weten hoe ze bedoeld zijn.

Ik kwam een lied van Stef Bos tegen en dat is een lied van God. Het heet: zoals ik niet ben; Een poging tot een antwoord op de vorm die wij aan God gaven, geven en door alle tijden heen zullen blijven geven.

Vorm en Inhoud.

Vorm en inhoud

Op de foto van de omslag gaat het ook over de vorm. Of het nu de vorm van de kast is, de vorm van de flessen, de vorm van de etiketten. En de mening en het verschil van mening wat dat kan opleveren. Zoals je dat verschil van mening ook over de inhoud kan hebben. Smaken verschillen.

Maar hoe kom je dan tot een gezamenlijke kern bij vorm en inhoud zelfs al het om wijn gaat. Wijn die we straks ook gezamenlijk bij het breken en delen gebruiken.

Er werd mij veel sterkte gewenst door de liturgiegroep bij de uitwerking van de overweging over vorm en inhoud. Ik hoop dat het mij lukt om voldoende in overweging te geven om er daadwerkelijk iets mee te doen.

Tussen vorm en inhoud hoop ik de bezieling als bemiddelaar aan te treffen.

Nanne en ik wensen ons een fijne viering.

Gelofte aan de mensheid

Kalm en evenwichtig:
laat ons ontwaken tot ons ware zelf,
mensen worden, vol van mededogen,
onze gaven ten volle ontplooien,
ieder volgens de eigen roeping in het leven.

Laat ons bewust worden van de doodsstrijd,
persoonlijk en maatschappelijk
en de bron ervan onderkennen.

Laat ons de juiste richting ontdekken
waarin de geschiedenis zou moeten voortgaan
en elkaar de hand reiken,
zonder onderscheid van ras, natie of klasse.

Laat ons met mededogen de gelofte afleggen,
het diepe verlangen van de mensheid
naar bevrijding van haar ware zelf,
werkelijkheid te doen worden
en een wereld te bouwen waarin iedereen
waarachtig en in heelheid kan leven.

Muzikale overdenking

Het lied van God; Wat ik niet ben

Stef Boss

Nu ik terugkijk op mijn leven
Met nog een eeuwigheid te gaan
En ik zie wat voor ellende
Zich heeft voltrokken in mijn naam
Verlang ik terug naar het begin
Toen ik door niemand werd herkend
Want er wordt veel van mij gemaakt
Wat ik helemaal niet ben

Nee ik heb niemand uitverkoren
Wat er ook geschreven staat
Het is allemaal verzonnen
Door wie zijn voordeel er mee haalt
En ik heb niets tegen de joden
Het is een volk met veel talent
Maar ook zij maken iets van mij
Waar ik mezelf niet in herken

Als ik alles moet geloven
Wat er van mij wordt gezegd
Ben ik heiliger dan heilig
En slechter dan slecht
Ik ben een speelbal
In de verbeelding van de mens
Ze maken iets van mij
Wat ik meestal niet ben

Ik ben de liefde wordt gezegd
Gewapend tot de tanden
De pispaal voor de een
De richtlijn voor de ander
Ik voel me eenzaam en onzichtbaar
Al ben ik ook bekend
Er is teveel van mij gemaakt
Wat ik helemaal niet ben

Ik zal u zeggen wie ik ben

Ik ben de wolken en de wind

Het vuur dat eeuwig brand

Ik ben de stroming

De zee.

Ik ben het grenzeloze land

Onvoorspelbaar

Ik ben niet wat je denkt

Er is teveel van mij gemaakt

Wat ik helemaal niet ben

Ik ben de opium voor het volk

Door filosofen doodverklaard

En ik heb een plaatsvervanger

Waar ik nooit om heb gevraagd

Ik ben de oorzaak van de oorlog

De schrijver van een boek

Ik ben het heilige excuus

Voor wie naar moeilijkheden zoekt

Ik heb meer gevoel voor humor

Dan de meeste mensen denken

En zij die zeggen mij te volgen

Nemen alles veel te ernstig

Zelfs dit lied zal vrijwel zeker

Als blasfemie worden bestempeld

En al zing ik het ook zelf

Dan wordt het nog ontkend

Alsof ik niet weet wie ik zelf ben

Ik zal u zeggen wie ik ben

Ik ben de wolken en de wind

Het vuur dat eeuwig brand

Ik ben de stroming

De zee

Ik ben het grenzeloze land

Onvoorspelbaar

Ik ben niet wat je denkt

Er is teveel van mij gemaakt

Wat ik helemaal niet ben

Eerste lezing: Matheus 12: 1-8

Jezus reageert op kritiek

Op een keer liep Jezus met zijn leerlingen door de korenvelden. Het was die dag sabbat. De leerlingen. Ze plukten koren om iets te eten. Toen de farizeeën dat zagen, zeiden ze tegen Jezus: "Kijk nou! Uw leerlingen doen iets dat op sabbat verboden is!" Maar Jezus zei tegen hen: "Jullie weten toch wel wat David ooit gedaan heeft, toen hij en zijn mannen honger hadden?" David is toen de tempel in gegaan, en hij en zijn mannen hebben van het offerbrood gegeten. Dat mocht niet, want alleen priesters mogen daarvan eten.

En jullie weten toch wat er in de wet staat over priesters die werken op sabbat? Priesters die op sabbat in de tempel werken, houden zich niet aan de regels. Maar toch doen ze niets verkeerd. Luister naar mijn woorden: Er is iets belangrijker dan de tempel. In de heilige boeken staan deze woorden van God: "Ik wil geen offers, maar ik wil dat jullie goed zijn voor elkaar."

Jullie hebben dat niet begrepen. Want jullie hebben kritiek op mensen die niets verkeerd gedaan hebben. Maar ik ben de mensenzoon. Ik bepaal wat jullie op sabbat mag doen.

Tweede lezing: Hebreëen 9: 8-10

Wat wil de heilige geest ons hiermee duidelijk maken? Dat mensen in de tijd van de oude afspraak niet bij God konden komen. Zolang de oude afspraak bestond, konden de mensen God wel dienen, maar ze konden niet bij hem komen in de allerheiligste ruimte. Ze brachten allerlei offers, maar diep van binnen bleven ze dezelfde slechte mensen. Ze hadden regels over eten en drinken, en over hoe je jezelf moest wassen. Maar al die regels gingen over de buitenkant van de mens. Ze waren geldig tot de tijd dat Gods nieuwe afspraak ging gelden.

Overweging

In een grijs verleden wisten we ook precies hoe om te gaan met de vrije zondag.

Dat ging zoals dat nu genoemd wordt volgens de Joods-Christelijke tradities.

In de beroemde of beruchte 60-er en 70-er jaren van de vorige eeuw werden tussen de christelijke gereformeerde en hervormde leiders met de gelovigen heftige discussies gevoerd of je nu wel mocht fietsen, spelen of televisie kijken. Kortom of een ander wel door jouw doen aan het werk gezet mocht worden op de vrije zondag. De vorm en de regels werden belangrijker dan de inhoud.

Zelf had ik een liberale moeder die geloofde in de vrijheid en de eigen verantwoordelijkheid voor de invulling van je eigen geloof en intenties. Het heeft mij gevormd tot iemand met een gevoel voor vrijheid en ruimte voor zich zelf en een gevoel van ruimte en vrijheid geven aan een ander. Door de vorm heen kijken en weten of de intentie zuiver was. De inhoud als kern.

De Bijbel met Pasen

De invulling van de sabbat leidt tot kritiek op Jezus in de lezing uit Matheus Als blijkt dat hij coulance heeft bij de toepassing van de regels op basis van rechtvaardigheid en begrip.

Wat daaruit ontstaat leidt tot verharding van standpunten. Ook tussen Jezus en de farizeeën. Ze blijven op hun eigen strepen staan. En dat leidt nooit naar een positieve oplossing zoals we ook lezen in de Bijbel met Pasen.

In Nederland heeft die discussie over vorm en regels in de kerk, ook over de zondag niet tot iets positiefs geleid. Onder andere door verstarring van twee kanten is er een leegloop ontstaan. Hierbij is bij de wegblijvers een idee over de gelovigen oude stijl blijven hangen. En daarmee ook over de gemeenschap in de oude stijl. De buitenkerkelijken weten ons te vertellen wat de kerk van nu precies is en hoe het zit met God, de zonde en de hemel en de hel.

Dus hoe wij heden ten dage de kerk vorm geven is blijkbaar niet meer of onvoldoende bekend. Wij vinden overigens dat de inhoud van het geloof en de viering al niet meer lijkt op die van vroeger. Dat vinden wij!

De keren dat het mij lukt om iemand die tijden niet meer in de kerk is geweest mee te nemen, krijg ik tot mijn teleurstelling de reactie dat viering toch nog behoorlijk op de kerk van vroeger lijkt.

Blijkbaar zitten die indrukken zo diep dat ze niet door hun idee over de vorm heen kunnen kijken. Ze wisten hopelijk wel van Gods nieuwe afspraak uit de Hebreeën. Maar niet dat ook afspraken met de tijd meegaan.

Leerhuis

Tijdens de vier boeiende, interessante en eigentijdse avonden in het leerhuis over Augustinus met Bart-Jan van Gaart leerden we onder andere over de apofatische methode. Hierbij probeer je door te omschrijven wat het niet is (zoals liefde) dichter bij de betekenis te komen dan te omschrijven wat liefde wel is. Wij luisterden naar het liefdeslied van de Poema's "Zij maakt het verschil" waarin gezongen wordt wat de geliefde vooral niet is. En daardoor duidelijker wordt wat zij wel betekent voor hem.

In het lied *Wat ik helemaal niet ben* van Stef Boss waar we naar geluisterd hebben wordt voor een deel dezelfde vorm gehanteerd.

Wat ik helemaal niet ben

Ik ben de liefde, wordt gezegd.

Gewapend tot de tanden.

*De pisaal voor de een,
De richtlijn voor de ander.
Ik voel me eenzaam en onzichtbaar.
Al ben ik ook bekend.
Er is teveel van mij gemaakt
Wat ik helemaal niet ben*

Toch, naar buiten uit zullen we met elkaar een vorm moeten vinden om duidelijk te maken wat God, de onnoembare, de eeuwig, wèl voor ons is. Wat dat voor ons inhoudt. En dat het vooral leidt tot het zijn van een gemeenschap die door een geest van verbondenheid en oprechte betrokkenheid in de viering diepgang in je leven brengt.

Vorm en inhoud.

Voor iedereen jong en oud, ongeacht je achtergrond en wie of wat je ook bent. Een open en gastvrije geloofsgemeenschap zoals hier in de Duif.

De fundering

Van de Duif naar de druif lijkt een rare overstap maar ik kom zo weer bij de Duif terug. Voordat een druif geoogst kan worden is er inzet en uitvoerend werk nodig en vervolgens ook toewijding om tot een mooie wijn te komen. Die kan weer in een vorm gegoten worden waar ook een ziel in zit. De bodem van de fles. De fundering.

Zo gaat het ook in de Duif. Er is gezamenlijke inzet nodig om wekelijks een viering te kunnen houden. En zo doende oprecht contact met elkaar te kunnen houden en te onderhouden. We hebben gelukkig steeds weer een kleine groep die dat kan opbrengen. Maar we verwelkomen graag de mensen die binnen hun mogelijkheden op zondag mee willen helpen de viering mogelijk te maken. Gegoten in een vorm waar ook een ziel in zit. De viering met velen als fundering.

Bemiddelaar

Bezieling tussen vorm en inhoud. De ziel als bemiddelaar tussen vorm en inhoud. Zoals gemeld in het welkom van vandaag en zoals verkondigd in de tijd van Jezus. Iedereen is welkom. Wie of wat je ook bent. Met geloof in onze gemeenschap en inzetbaarheid daarvoor. Bezieling en gemeenschap zijn. In vorm EN in inhoud. Moge dat ook zo zijn en blijven in de Duif. Laten we dat blijven uitdragen.

Muzikaal intermezzo

Geloofsbelijdenis

Ik zal niet geloven in het recht van de sterkste,
in de taal van wapens, in de macht van de machtigen.
Maar ik wil geloven in het recht van de mens,
in de open hand, in de macht van geweldloosheid.

Ik zal niet geloven in ras of rijkdom,
in voorrechten, in de gevestigde orde.
Maar ik wil geloven dat alle mensen mensen zijn,
dat de orde van het onrecht wanorde is.

Ik zal niet geloven dat ik verdrukking daar kan
bestrijden als ik onrecht hier laat bestaan.
Maar ik wil geloven dat recht één is, hier én daar,
dat ik niet vrij ben zolang er nog één mens slaaf is.

Ik zal niet geloven dat de liefde een begoocheling is,
vriendschap onbetrouwbaar en alle woorden leugens.
Maar ik wil geloven in de liefde die alles verdraagt,
in de weg van mens tot mens,
in een woord dat zegt wat het zegt.

Ik zal niet geloven dat honger en oorlog onvermijdelijk
zijn en de vrede onbereikbaar.
Maar ik wil geloven in de kleine daad,
in de schijnbaar machteloze liefde in de vrede op aarde.

Ik zal niet geloven dat alle moeite tevergeefs is,
dat de dood het einde zal zijn,
maar ik durf te geloven altijd en ondanks alles,
in de nieuwe mens, in de eeuwige liefde:
een nieuwe hemel, een nieuwe aarde
waar gerechtigheid zal wonen.
Amen.

Collecte

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed

Met breken en delen
vieren we gemeenschap zijn
en belijden we gelijkheid,
solidariteit en mededogen.

Zo willen wij ook leven
samen met iedereen die we op ons pad vinden
de mensen voor wie wij kiezen
en de mensen die ons vreemd zijn.

Daarom herhalen wij vanmorgen
dit gebaar van breken en van delen.
Van geloof, hoop en liefde:
Van samen zijn.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Gebed

Leven is 'leven met anderen'!

'Leven met anderen' is leven met hen,
met wie ik alles moet delen.
Die ik moet aanvaarden, die ik geen pijn mag doen,
die ik moet liefhebben.
Zonder anderen is leven,
liefhebben en gelukkig zijn
niet mogelijk.

We zijn door ontelbare banden met elkaar verbonden.
Ik kom pas tot ontplooiing dankzij anderen.
Ik heb de anderen nodig,
niet alleen omdat zij veel voor mij doen,
maar ook omdat ik zoveel voor anderen kan betekenen.

Ik heb ogen en oren om anderen te ontdekken,
voeten om naar hen toe te gaan,
handen om te geven en te helpen
en een hart om lief te hebben.
Wij mensen zijn geschapen
om anderen gelukkig te maken.

Onze Vader

Sioux Indianen, Verenigde Staten

Grootvader, Grote Geest,
U was er altijd en voor u was er niets.
Er is er maar een tot wie we bidden kunnen.
De sterren aan de hemel, ze behoren u,
Van u zijn de grasvlakten van de aarde.
U bent ouder dan alle gebrek,
ouder dan alle pijn,
ouder dan welk gebed.
Grootvader, Eeuwige,
vul ons met licht.
Geef ons inzicht zodat we begrijpen,
geef ons ogen, zodat we zien,
geef ons oren, zodat we horen.
Leer ons hoe te gaan over de aarde
en al het geschapene als familie te zien.
Help ons, want zonder u zijn we niets.
Amen

Activiteiten en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Die mij droeg op adelaarsvleugels,
die mij hebt geworpen in de ruimte.
En als ik krijsend viel
mij ondervangen met uw wieken
en weer opgegooid
tотdat ik vliegen kon
op eigen kracht.

Zegenbede

Dat je deze Zegen en Liefde mag ontvangen en doorgeven naar wie je maar wilt.
Deze Zegenende Liefde is vrij en kent geen voorwaarde,
heeft geen gebod noch verbod, belooft ook geen gewin of succes,
voorspelt geen verlies als je de Zegen niet doorgeeft.
Liefde is Liefde en is vrij, omdat we Liefde zijn.
Liefde geeft eigenschappen als mededogen, begrip, tolerantie, acceptatie.
Liefde is God en God is Liefde.

Na de viering ben je van harte welkom voor een kopje koffie of thee en een goed gesprek!

